

МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІТ-ПРОЕКТІВ

В роботі розглянуто проблему оцінки ефективності інформаційних та інтелектуальних систем і технологій.

В умовах розвитку інформаційного суспільства важко уявити підприємство або організацію, де б не використовували інформаційні технології. За даними Національного центру електронного самоврядування продовжує зростати вплив інформаційних технологій на всі сфери життєдіяльності людини, суспільства та економіки, посилюється динаміка, масштаби та глибина ІТ-процесів. Проблема оцінки ефективності інформаційних та інтелектуальних систем і технологій останнім часом активно обговорюється, оскільки річні витрати підприємств на інформаційні зросли за останні кілька років втричі, непродуктивні витрати за той же період збільшилися у шість разів, це сталося внаслідок спроби оснастити робочі місця комп'ютером.

Проблеми оцінки економічної ефективності інформаційних систем розглянуто у роботах багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених К.Г. Скрипкіна, Н.І. Бузак, К.О. Палагути, Л.А. Поливаної, В.В. Євдокимова, Д.Л. Лозинського тощо.

Термін «ІТ-проект» зазвичай використовується для позначення діяльності, пов'язаної з використанням або створенням певної інформаційної технології. Економічна ефективність інформаційної системи розглядається як результативність впровадженої інформаційної системи, співвідношення між результатами її впровадження і витратами на досягнення запланованих результатів. Економічна ефективність ІТ-проекту може бути розрахована на різних стадіях життєвого циклу інформаційної

системи, а саме: на стадії ініціювання розробки, стадії проектування, стадії створення, стадії впровадження й експлуатації інформаційної системи.

Залежно від цього отримують різний характер розрахунків, спосіб їх проведення, ступінь деталізації. Базуючись на життєвому циклі ІТ-проекту існуючі методи оцінки можна умовно розділити на дві групи залежно від використовуваного підходу:

1. Апостеріорний підхід – об'єднує методи безпосередньої оцінки результатів впровадження інформаційних систем на етапі експлуатації системи. Дані методи враховують різні ключові фактори до і після впровадження інформаційної системи і порівняння результату із затраченими зусиллями на реалізацію проекту впровадження системи.

2. Апріорний підхід – об'єднує методи оцінки та прогнозування результатів впровадження інформаційної системи на етапі вибору рішення та узгодження обсягів інвестицій.

Таким чином, оцінка реалізації кожного конкретного ІТ-проекту потребує чіткого розуміння цілей проведення оцінки, визначення параметрів та системи економічних показників. Запропонована в результаті аналізу методика визначення ефективності ІТ-проекту на основі функціональновартісного підходу дозволить знайти оптимальне співвідношення витрат та функціонального наповнення ІТ-проекту.